

12 Ιουλίου 1913

Η μάχη της Κρέσνας

Τα στενά της Κρέσνας βρίσκονται ανάμεσα στα βουνά Μέλεσι και Όρβηλο. Είναι το κυρίαρχο πέρασμα από την Ανατολική Μακεδονία προς τη Δυτική Βουλγαρία. Οδηγούν στη βουλγαρική πόλη Τζουμαγιά. Ως το 1912, τα στενά της Κρέσνας κατέχονταν από τους Τούρκους. Οι Βούλγαροι τα πήραν σχεδόν δίχως μάχη.

Ως τις 10 Ιουλίου 1913, ο ελληνικός στρατός είχε απελευθερώσει ολόκληρη την Ανατολική Μακεδονία και τη Δυτική Θράκη και ανάγκασε τους Βουλγάρους να επιστρέψουν στα πριν από το 1912 σύνορά τους. Στις 12 Ιουλίου 1913, εκδηλώθηκε η ελληνική επίθεση στα στενά της Κρέσνας. Οι Βούλγαροι που ξεκίνησαν τον πόλεμο αποβλέποντας στη Θεσσαλονίκη ήταν τώρα υποχρεωμένοι να αμυνθούν μέσα στο έδαφός τους. Νικήθηκαν. Στις 15, ο ελληνικός στρατός έπαιρνε την Τζουμαγιά και κινιόταν απειλητικά στο εσωτερικό της Βουλγαρίας, προχωρώντας από τα νότια. Από τα βόρεια, οι Ρουμάνοι πλησίαζαν τη Σόφια. Από τα δυτικά, οι Σέρβοι περνούσαν τα σύνορα και προέλαυναν ακάθεκτοι.

Ο βασιλιάς Φερδινάνδος που προκάλεσε τον πόλεμο, έβλεπε την ήττα να τον κυκλώνει αδυσώπητη. Το βασίλειό του κινδύνευε να χαθεί. Ζήτησε ανακωχή. Νικητές και νικημένος, κάθισαν στο τραπέζι των συνομιλιών, στο Βουκουρέστι. Ο Φερδινάνδος ξανάρχισε τα δικά του: Εντάξει η Θεσσαλονίκη αλλά ήθελε την Καβάλα. Οι Έλληνες αρνήθηκαν κατηγορηματικά. Ο Φερδινάνδος επέμενε. Πείσθηκε μόνον όταν οι Ρουμάνοι απείλησαν πως θα μπουν στη Σόφια. Και πάλι, κερδισμένος βγήκε. Σύνορο ορίστηκε ο Νέστος. Η Δυτική Θράκη έμεινε στους Βούλγαρους. Θα γινόταν ελληνική ύστερα από επτά χρόνια. Οι τελικές υπογραφές στη συνθήκη του Βουκουρεστίου, όπως ονομάστηκε, μπήκαν στις 28 του Ιουλίου 1913. Ο Β' Βαλκανικός πόλεμος είχε τελειώσει. Ακριβώς ένα χρόνο αργότερα, θα άρχιζε ο Α' Παγκόσμιος.

100 π.Χ.: Γεννιέται ο Γάιος Ιούλιος Καίσαρας, Ρωμαίος στρατηγός, πολιτικός και συγγραφέας. Μετά τις νίκες του στη Γαλατία, την Αίγυπτο και την Αφρική, έγινε ισόβιος δικτάτορας και σύμβουλος για 10 χρόνια. Δολοφονήθηκε στις 15 Μαρτίου του 44 π.Χ.

1191: Κατά τη Γ' Σταυροφορία, ο Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος κατακτά την Άκρα.

1854: Γεννιέται ο Αμερικανός εφευρέτης και βιομήχανος, Τζορτζ Ίσμαν. Ίδρυσε την εταιρία Ίσμαν Κόντακ η οποία είχε για χρόνια το μονοπώλιο στη βιομηχανία φιλμ και φωτογραφικών μηχανών. Πέθανε το 1932.

1859: Ο Καμίλο Καβούρ παραιτείται προσωρινά από πρωθυπουργός του Βικτορα Εμμανουήλ. Θα επανέλθει ως πρωθυπουργός της ενιαίας Ιταλίας.

1913: Η Γερμανία και η Ιταλία αρνούνται να στηρίξουν την Αυστροουγγαρία σε έναν πόλεμο κατά της Σερβίας. Ένα χρόνο αργότερα, η Γερμανία θα εξωθήσει την Αυστροουγγαρία στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο.

1913: Ελληνική επίθεση στα στενά της Κρέσνας μεταφέρει τις μάχες του Β' Βαλκανικού πολέμου μέσα στα εδάφη της Βουλγαρίας.

1941: Υπογράφεται εκεχειρία, η οποία δίνει τέλος στις μάχες στη Συρία μεταξύ των συμμαχικών δυνάμεων και της γαλλικής κυβέρνησης του Βισί.

1979: Το Κιριμπάτι, πρώην Νήσοι Γκίλμπερτ, γίνεται ανεξάρτητο μετά από 80 χρόνια βρετανικής κυριαρχίας.

1996: Ο πρώην πρωθυπουργός της Ιταλίας, Σίλβιο Μπερλουσκόνι, κατηγορείται για παράνομη χρηματοδότηση από πολιτικό κόμμα και παραλαμβάνει ένταλμα για να δικαστεί μαζί με τον πρώην πρωθυπουργό Μπετίνο Κράξι.

1997: Στην Τουρκία και μέσα σε πολιτική ένταση, ο Μεσοút Γκιλμάζ εξασφαλίζει ψήφο εμπιστοσύνης στη Βουλή και διαδέχεται ως κυβέρνηση τον συνασπισμό Ερμπακάν - Τσιλέρ, που κατέρρευσε στις 18 Ιουνίου.

2007: Δυο τρένα (προαστιακός και εμπορικό) συγκρούονται στο κέντρο της Αθήνας (Άγιοι Ανάργυροι) εξαιτίας της έλλειψης σήμανσης, ευτυχώς δίχως νεκρούς αλλά με 57 τραυματίες. Την ίδια μέρα, φωτιά καταστρέφει δάσος στη Σκιάθο, όπου σταθμεύουν μόλις δυο πυροσβέστες.

Η 12^η Ιουλίου στον πολιτισμό

12 Ιουλίου 1906

Οι διανοούμενοι και ο Ντρέιφους

«Κατηγορώ!» έλεγε ο τεράστιος πρωτοσέλιδος τίτλος της εφημερίδας του Κλεμανσό «Ορόρ» (Αυγή). Κι από κάτω, δημοσιευόταν μια επιστολή καταπέλτης, της οποίας κάθε παράγραφος ξεκινούσε με τη λέξη «Κατηγορώ». Κατηγορούσε την στρατιωτική δικαιοσύνη ότι αθώωσε «με άνωθεν εντολή» τον ταγματάρχη πεζικού κόμη Βασλέν Εστερχάζι που δικαζόταν με την κατηγορία της πλαστογραφίας εγγράφου. Κατηγορούσε την κυβέρνηση ότι συγκάλυψε τις ανομίες του γενικού επιτελείου στρατού κι ότι υποδαύλιζε τον αντισημιτικό φανατισμό. Κατηγορούσε συνωμότες, εθνικιστές, μοναρχικούς ότι έστειλαν κατάδικο στο νησί του Διαβόλου έναν αθώο (τον Άλφρεντ Ντρέιφους), αφήνοντας ατιμώρητους τους πραγματικούς ενόχους. Ήταν μια εκρηκτική παρέμβαση στην πολύκροτη «υπόθεση Ντρέιφους» από έναν συγγραφέα, άσχετο με το όλο ζήτημα, που όμως ζητούσε απόδοση Δικαιοσύνης: Τον Εμίλ Ζολά.

Ήταν 13 Ιανουαρίου 1898, στη Γαλλία, και ήταν η στιγμή που για πρώτη φορά στην ιστορία οι διανοούμενοι μιας χώρας έπαιρναν στα χέρια τους την κατάσταση και με δυναμική παρέμβαση απαιτούσαν δικαιοσύνη και σεβασμό των ατομικών δικαιωμάτων ενός πολίτη, έστω και αν αυτό σήμαινε ανατροπή παραδεγμένων αξιών.

Η γαλλική δικαιοσύνη κινήθηκε γρήγορα, ο Ζολά μηνύθηκε για την ανοικτή επιστολή του και βρέθηκε κατηγορούμενος, όπως ο ίδιος άλλωστε είχε επιδιώξει. Η δίκη έγινε αμέσως και εξελίχθηκε σε ένα ανελέητο σφυροκόπημα εναντίον της στρατοκρατίας, του εθνικισμού και του αντιεβραϊσμού, καθώς ως μάρτυρες κλήθηκαν και κατέθεσαν πλήθος διανοουμένων, ανάμεσα στους οποίους ο μετέπειτα «Τίγρης» της γαλλικής πολιτικής Κλεμανσό, ο μεγάλος σοσιαλιστής πολιτικός Ζαν Ζορές και ο φημισμένος συγγραφέας Ανατόλ Φρανς που 23 χρόνια αργότερα επρόκειτο να τιμηθεί με το Νόμπελ.

Μέσα από το γαλλικό δικαστήριο αναπαραστάθηκε η μεγάλη συνωμοσία κι έγινε το θέμα που σχεδόν αποκλειστικά απασχολούσε την κοινή γνώμη, τις εφημερίδες και την Βουλή. Στις 23 Φεβρουαρίου, είκοσι μέρες μετά τη δημοσίευση του «Κατηγορώ», ο Ζολά καταδικάστηκε σε ενός χρόνου φυλάκιση, επειδή «δεν απεδείχθη η άνωθεν εντολή στην αθώωση του Εστερχάζι». Στην πραγματικότητα όμως, οι διανοούμενοι είχαν νικήσει, αν και ακόμα υπήρχε μπροστά τους πολύς δρόμος να διανυθεί. Η υπόθεση Ντρέιφους επανεξετάστηκε. Αρχές του 1899, το δικαστήριο κατέληξε σε μια σιβυλλική απόφαση:

«Ένοχος ο Ντρέιφους, καταδικάζεται σε δέκα χρόνια φυλάκιση αλλά του απονέμεται χάρη».

Αντί να κατευνάσει τα πάθη, η απόφαση έμοιαζε με λάδι στη φωτιά. Οι μοναρχικοί εξοργίστηκαν με την αποφυλάκιση του εξόριστου, ενώ ο ίδιος κίνησε τη διαδικασία για νέα δίκη και πλήρη αποκατάσταση. Του πήρε επτά χρόνια. Στις 12 Ιουλίου του 1906, στην ίδια αίθουσα που το 1894 του είχαν ξηλώσει τα γαλόνια, σε τιμητική τελετή, ξανάπαιρνε βαθμό και θέση με το στρατοδικείο να αποκαθιστά πλήρως την τιμή και την υπόληψή του. Ο Ζολά δεν ζούσε να το δει. Είχε πεθάνει στις 28 του Σεπτεμβρίου του 1902, σε ηλικία 62 χρόνων. Ο Κλεμανσό κι ο Ζορές το πανηγύρισαν. Ο Ζορές δολοφονήθηκε στα 1914. Ο Κλεμανσό πέθανε το 1929. Ο Αλφρεντ Ντρέιφους πέθανε στις 17 Ιουλίου του 1935.

1884: Γεννιέται στο Λιβόρνο ο Ιταλός ζωγράφος Αμεντέο Μοντιλιάνι. Σπούδασε στη Βενετία και τη Φλωρεντία κι έζησε στο Παρίσι, μέσα στη φτώχεια. Προσβλήθηκε από φυματίωση, έγινε νευρασθενικός, αλκοολικός και ναρκομανής. Μετά το θάνατό του, στις 24 Ιανουαρίου 1920, τα έργα του γνώρισαν μεγάλη επιτυχία για την καθαρότητα της γραμμής τους και τα γεμάτα νωχέλεια γυναικεία πρόσωπα που ζωγράφισε.

1910: Ο Τσαρλς Στιούαρτ Ρολς, αεροπόρος και συνιδρυτής της Ρολς Ρόις, γίνεται ο πρώτος που σκοτώνεται σε αεροπορικό δυστύχημα, όταν το διπλό του πέφτει κάπου κοντά στο Μπούρνεμαουθ.

1920: Ανοίγει και επίσημα η Διώρυγα του Παναμά. Το πρώτο πλοίο την είχε διασχίσει έξι χρόνια πριν.

1996: Ο πρίγκιπας Κάρολος και η πριγκίπισσα Νταϊάνα της Βρετανίας, συμφωνούν στους όρους του διαζυγίου τους, δίνοντας τέλος σε έναν 15χρονο γάμο.

1998: Νικώντας στο Παρίσι 3 – 0 τη Βραζιλία, η Γαλλία κατακτά το (16^ο) παγκόσμιο κύπελλο στο ποδόσφαιρο.

2004: Μπλακ άουτ βυθίζει στο χάος την Ελλάδα από την Λαμία και νότια, μόλις ένα μήνα πριν από την έναρξη της Ολυμπιάδας της Αθήνας.

2009: Η εθνική Ελλάδας εφήβων στο μπάσκετ κατακτά το ασημένιο μετάλλιο και αναδεικνύεται δεύτερη στον κόσμο, με πρώτη τις ΗΠΑ που νίκησαν 88 – 80 στους τελικούς του παγκόσμιου κυπέλλου στο Όκλαντ της Νέας Ζηλανδίας.

2011: Η Ρένα Ασημακοπούλου γίνεται η πρώτη γυναίκα που αναλαμβάνει πρόεδρος του Αρείου Πάγου. Την ίδια μέρα, η Ελένη Διακομανώλη αναλαμβάνει γενική επίτροπος Επικρατείας των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων και η Ευφροσύνη Κραμποβίτη προάγεται σε αντιπρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2023: Σε ηλικία 94 χρόνων, πεθαίνει ο σπουδαίος συγγραφέας Μίλον Κουντέρα («Η αβάσταχτη ελαφρότητα του είναι» κ. ά.). Είχε γεννηθεί την 1η Απριλίου του 1929 στο Μπρνο της Τσεχοσλοβακίας (σήμερα στην Τσεχία).